

Votre Programme Matmidim – CHIOUR ALEPH
Parashat Lekh Lekha – du 25 au 29 Octobre 2020

ת"סד

Matmidim

Programme d'étude Mondial

Sujet de la semaine :

BIRKAT HATORAH

הודו לה' כי טוב !

Quelle immense joie de pouvoir nous réunir ensemble, partout dans le monde, autour d'une étude commune, afin de commencer cette nouvelle année.

Ce programme qui voit le jour en cette période, nous donne l'occasion de montrer à Hachem notre volonté de construire notre Limoud en profondeur et de le solidifier, en s'intégrant dans une optique de progression régulière et d'enrichissement.

Talmoudo Beyado ! C'est le projet d'acquérir 52 Souguiot par an, avec des échanges riches et des contrôles de connaissances réguliers, que nous présentons à Hachem à travers Matmidim.

Alors c'est avec une grande ferveur et beaucoup d'émotion que je prie pour que chacun de nous puisse mériter la Birkat Hatorah, qu'elle guide nos pas et nos pensées, celle de nos enfants et nos petits-enfants, afin que s'accomplisse la promesse de ne jamais nous en détacher.

C'est enfin avec une profonde humilité et un respect inconditionnel que je remercie toutes les personnes qui ont permis de faire ce que jamais je n'aurais pu faire seul ... et particulièrement les Rabbanim שליט"א qui sont investis sans relâche pour étudier et diffuser la Torah sans compter leurs heures.

ברוך אתה ה' למדני חוקך

Bon Limoud sur Matmidim !

Ophir Teboul

Cette semaine, le sujet d'étude porte sur **Birkot Hatorah**, les trois bénédictions que nous devons prononcer avant de pouvoir étudier (à la fin des Brah'ot Hachah'ar). Chaque jour nous progresserons dans la Souguia à travers une étude journalière commune que nous présentons ici.

Nous développerons deux points principaux avec leurs incidences Halah'a :

1. Ces Brah'ot sont-elles MinHatorah ou Miderabanan ? Avec pour incidence de savoir si on doit refaire la bénédiction lorsque l'on a un doute.
2. Doit-on refaire la bénédiction pour étudier, après s'être interrompu dans notre activité ?

Programme du Dimanche

1. La Birkat Hatorah est-elle Minhatorah ou Miderabanan ?

Certaines des Mitsvot (commandements) sont Minhatorah, c'est-à-dire qu'elles proviennent directement de la Torah, la Volonté Divine. Celles-ci peuvent soit apparaître directement dans les versets de la Torah, soit être transmises par la loi orale grâce à la transmission de Rav à élève mais sans apparaître dans les versets.

D'autres Mitsvot sont dites d'ordre Rabbiniques, elles sont alors Miderabanan. Elles concernent en général les barrières ou les décrets qui ont pour but de former une protection à la loi Minhatorah.

Si les deux catégories de Mitsvot doivent être respectées et accomplies, il peut y avoir quelques différences dans certains cas. Par exemple, lorsque quelqu'un a un doute s'il a accompli une Mitsva, souvent on décidera que si la Mitsva est Minhatorah, dans le doute il faudra la refaire, et si elle est Miderabanan on pourra s'abstenir (attention c'est une explication qui reste générale mais les exceptions sont nombreuses).

Nous concernant, la Guemarra dans le traité de Brah'ot (21a) s'est posée la question de connaître la source de la Birkat Hatorah.

Etudier le passage suivant à partir des « deux points » puis le commentaire de Rachi

מי שמתו פרק שלישי ברכות כא.

	<u>Rachi</u>
<p>המזון דאודייטא ותפלה דרבנן; אמר רב יהודה (ב) (ג) מנין לברכת המזון לאחריה מן התורה שנאמר וואכלת ושבעת וברכת מנין לברכת התורה לפניה מן התורה שנאמר (ד) כי שם ה' אקרא הבו גדל לאלהינו אמר ר'</p>	<p>דדברי תורה כתיב: כי שם ה' אקרא. כשנא משה לפתוח דדברי שירה אמר להם לישראל אני אצרך תחלה ואתם ענו אחרי אמר כי שם ה' אקרא כנראה אתם היו גודל לאלהינו כחמון</p>

* D'après cette Guemarra pensez-vous que la Birkat Hatorah est Minhatorah ou Miderabanan ?

* Comment comprenez-vous l'explication de Rachi ?

Les mots du jour à apprendre :

D'où sait-on ?	מנין
Car il est dit (dans un verset)	שנאמר
Raisonnement a fortiori	קל וחומר

Programme du Lundi

* Le Choulh'an Arouh' est l'œuvre de Rabi Yossef Karo juste après l'époque des Richonim (Rachi, Rambam etc...) où il définit les lois telles qu'il les a tranchées. Il est fondamental lorsque l'on veut se pencher sur la Halah'a.

* Ici il ne traite pas directement de Birkat Hatorah, cependant, d'après vous, que pourrait-on en déduire ?

הַלְכוּת בְּרַכַּת הַפְּרוֹת סִימָן רט רי

קן צב בית יוסף סוף סימן רז) : ג. (ט) דְּכָל הַבְּרָכוֹת אִם נִסְתַּפֵּק אִם בִּרְדָּה אִם לָאוּ, אֵינּוּ מְבָרְךְ לֹא בְּתַחֲלָה וְלֹא בְּסוֹף, (י) חוּץ מִבְּרַכַּת הַמְּזוּן, מִפְּנֵי שֶׁהוּא י^(ב) (יא) שֶׁל תּוֹרָה :

* Etudier ce que le Mishna Broura (œuvre du Hafets Haim du siècle dernier et qui est devenue incontournable) conclue sur ce sujet (jusqu'au trait).

* Selon vous, pourquoi propose-t-il de ne faire qu'une seule des trois Brah'ot ?

שְׁנֵי בְּרָכוֹת הַתּוֹרָה הֵן

מִן הַתּוֹרָה וְלֹכֵן אִם נִסְתַּפֵּק לוֹ אִם בִּרְדָּה בְּרַכַּת הַתּוֹרָה (א) חוּר
וּמִבְּרַכַּת וּמִ"מ כִּיּוֹן שֶׁהוּא לוֹ סַפֵּק (ב) לֹא יִבְרַךְ אֲלֵא בְּרַכַּת אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ שֶׁהִיא
הַמַּעֲוָלָה שֶׁבְּרַכּוֹת אֲדֵימָה בְּגַמ' וְעִיּוֹן בְּשַׁע"ם שֶׁהִיא בְּשֵׁם קָדְשׁ אֲחֵרוֹנִים

Les mots du jour à apprendre :

Si déjà ... (formule pour un début de raisonnement a fortiori)	וְמָה
N'est-il pas logique de dire ?	אֵינּוּ דִין
Il y a lieu d'opposer	אֵיכָּא לְמַפְרֵךְ

Programme du Mardi

---

2. Une interruption dans l'étude oblige-t-elle de refaire la Brah'a ?

* Etudier la Guemarra suivante ainsi que l'explication de Rachi

מאימתי פרק ראשון ברכות	יא :
<p><u>Rachi :</u></p> <p>שלוש וזכורא רע: שכבר נפטר באפנה רבה. שיש זה מעין ברכת התורה ותן בלבנו ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך ותלמודם תקי רצונך:</p>	<p>א"ר יהודה אמר שמואל יהשכים לשנות עד שלא קרא ק"ש צריך לברך משקרא ק"ש א"צ לברך שכבר נפטר באהבה רבה אמר רב</p>

* Pourquoi cette bénédiction sur le Chéma est-elle valable aussi pour la Birkat Hatorah ?

* D'après cette Guemarra, y-a-t-il une interruption entre sa Brah'a et son limoud ? Quelles halah'ot peut-on en déduire ?

Les mots du jour à apprendre :

Négation Il n'y a pas	אין
Affirmation	אין
De (provenance)	מן

Programme du Mercredi

---

* Les Tosfot (Commentateurs de l'époque des Richonim après Rachi) traitent plus directement de la question des interruptions.

Ils ramènent pour cela une Guemarra Yerouchalmi (Jerusalem). Cette dernière est différente de la Guemara « classique » de Babli qui fait force de la loi. Cependant, on décidera la Halah'a comme le Yerouchalmi lorsqu'il ne contredit pas le Babli.

Etudier un extrait de ce Tosfot ramené dans le traité de Brah'ot (11b) qui commence par שכבר נפטר.

'אהבה רבה ובערבות אהבת עולם: **שכבר** נפטר באהבה רבה. עד הלכך נימרינו לכולהו. בירושלמי יש הא דאמרי' שכבר נפטר באהבה רבה והוא ששנה על אחר פירוש לאלתר שלמד

מיד באותו מקום. ונשאל להרב ר' יצחק כגון אנו שאין אנו לומדין מיד לאחר תפלת השחר שאנו טרודין והולכים כך בלא למוד עד אמצע היום או יותר אמאי אין אנו מצרכין ברכת התורה פעם אחרת כשאנו מתחילין ללמוד. והשיב ר"י דלא קיימא לן באותו ירושלמי הואיל וגמרי' שלנו לא אמרו ואין צריך לאלתר ללמוד. ועוד אפי' לפי הירושלמי דוקא אהבה רבה דלא הו' עיקר ברכה לברכת התורה דעיקר אהבה רבה (ו) לק"ש נתקן ובשביל היא אינו נפטר מברכת התורה אלא אם ילמוד מיד וגם לא יעשה היסח הדעת. אבל ברכת אשר בחר בנו וברכת לעסוק בדברי תורה שהן עיקר לברכת התורה פוערת כל היום. וא"ת מאי

* Le travail essentiel ici est de bien reconnaître dans Tosfot où est la question et quelles sont les différentes réponses apportées.

* Est-ce que le Yeroushalmi s'oppose avec notre Guemarra ?

Les mots du jour à apprendre :

Nécessite	טעין
La Mishna enseigne	תבן
C'est une contradiction	תיובתא

Programme du Jeudi

---

* Etudier les décisions du Choulh'an Aroukh suivantes (סימן מ"ז)

סעיף ט'

י"א שאם הפסיק בין ברכת התורה ללימודו אין בכך כלום והנכון שלא להפסיק ביניהם וכן נהגו לומר פרשת ברכת כהנים סמוך לברכת התורה

סעיף י'

אם הפסיק מללמוד ונתעסק בעסקיו כיון שדעתו לחזור ללמוד לא הוי הפסק וה"ה לשינה ומרחץ ובה"כ דלא הוי הפסק

סעיף יא'

שינת קבע ביום על מטתו הוי הפסק וי"א דלא הוי הפסק וכן נהגו

סעיף יב'

אף אם למד בלילה הלילה הולך אחר היום שעבר ואינו צריך לחזור ולברך כל זמן שלא ישן

Les mots du jour à apprendre :

Pourquoi ?	אָמאַי
Nous tenons (pensons)	קײַמאַ לױן
C'est pourquoi	הַלְפָּה

Bon Limoud sur Matmidim !